

MYHFS 2022:4

Utkom från trycket
den 29 november 2022

Myndigheten för yrkeshögskolans föreskrifter om utbildningar inom yrkeshögskolan med inriktning specialistundersköterska inom vård och omsorg av äldre;

beslutade den 15 november 2022.

Myndigheten för yrkeshögskolan föreskriver följande med stöd av 2 kap. 7–9 §§ förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan för utbildningar med inriktning specialistundersköterska inom vård och omsorg av äldre.

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas på utbildningar med inriktning specialistundersköterska inom vård och omsorg av äldre av den som får anordna yrkeshögskoleutbildning enligt 4 § lagen (2009:128) om yrkeshögskolan.

2 § Bestämmelser om förkunskapskrav finns i Myndighetens för yrkeshögskolans föreskrifter (MYHFS 2022:5) om särskilda förkunskapskrav för utbildningar inom yrkeshögskolan med inriktning specialistundersköterska inom vård och omsorg av äldre

Utbildningens omfattning

3 § Utbildningarna ska omfatta 200 yrkeshögskolepoäng och ska avslutas med en yrkeshögskoleexamen.

Utbildningens innehåll

4 § Utbildningarna ska ge de kunskaper, färdigheter och kompetenser som redovisas i bilaga 1.

5 § Kursernas benämning, antal yrkeshögskolepoäng, mål och innehåll ska följa det som redovisas om kursplanerna i bilaga 2.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 2 januari 2023 och tillämpas första gången på ansökningar om att ingå i yrkeshögskolan som ges in till myndigheten under 2023.

THOMAS PERSSON

Anna-Karin Juhlén

Kunskaper, färdigheter och kompetenser

Kunskaper

Den studerande ska få:

- kunskaper om komplex vård och omsorg av äldre, även vid multisjukdom,
- kunskaper om funktionsbevarande omsorg och rehabilitering av äldre,
- kunskaper om kvalificerad vård och omsorg av äldre vid äldrepsykiatriska sjukdomar och tillstånd,
- kunskaper om specialistundersköterskans roll i det multiprofessionella teamet kring vård och omsorg av äldre,
- kunskaper om vårdhygien och förebyggande vårdhygienåtgärder i såväl ordinära som extraordinära situationer,
- kunskaper om palliativ vård av äldre i livets slutskede,
- kunskaper om digitala tjänster, välfärdsteknik, hjälpmedel och säkerhetsförfattningar,
- kunskaper i dokumentation och kvalitetsarbete inom vård och omsorg av äldre,
- kunskaper om pedagogiskt ledarskap, grupprocesser, kulturkompetens, arbetsplatslärande samt metoder för handledning, reflektion och verksamhetsutveckling och
- specialiserade kunskaper om omvårdnad inom vård och omsorg av äldre.

Färdigheter

Den studerande ska få färdigheter i att:

- planera och utföra specialiserade omvårdnadsuppgifter utifrån ett salutogent förhållningssätt i olika komplexa omsorgs- och omvårdnadssituationer samt kunna stödja kollegor och närstående genom att vara en del i det multiprofessionella teamet,
- förebygga och minska smittspridning och omsätta tillämpliga föreskrifter inom området,
- ge funktionsbevarande omsorg samt bidra vid rehabiliteringsinsatser,
- ge personcentrerad omvårdnad vid demenssjukdom och kognitiv svikt samt, genom att vara en del i det multiprofessionella teamet, kunna använda situations- och individanpassade metoder utifrån nationella riktlinjer,
- tillämpa palliativ värdefilosofi och kulturkompetens,
- arbeta målstyrt och bidra till att utveckla verksamheten och dess kvalitet utifrån evidensbaserad kunskap, författningar och andra styrdokument,
- identifiera behov av digitala tjänster, arbeta för införandet av sådana och använda välfärdsteknik inom vård och omsorg av äldre med säkerhet och författningar som utgångspunkt,
- handleda andra inom arbetsområdet genom att tillämpa metoder för handledning, reflektion och arbetsplatslärande och
- ge en enklare presentation på engelska i tal och skrift.

Den studerande ska få kompetenser för att:

- självständigt och genom samarbete inom det multiprofessionella teamet ge kvalificerad vård och omsorg till äldre i enlighet med författningar, nationella riktlinjer och kvalitetsregistret,
- planera för och ge personcentrerad omvårdnad vid demenssjukdom och kognitiv svikt samt i arbetet kunna använda situations- och individanpassade metoder utifrån nationella riktlinjer samt att vägleda andra i detsamma,
- förebygga, identifiera och minska vårdrelaterade infektioner samt handleda kollegor i området,
- själv arbeta i enlighet med och vägleda andra i palliativ värdefilosofi och kulturkompetens vid vård i livets slutskede,
- tillämpa författningar och andra styrdokument i arbetet med att dokumentera, utvärdera och kvalitetssäkra vård och omsorg av äldre samt att vägleda kollegor i detsamma,
- arbeta för vidare lärande och professionell utveckling inom verksamheten och
- arbeta för införandet och användandet av digitala tjänster och välfärdsteknik i syfte att främja den enskildes delaktighet och självständighet.

Kursernas benämning, antal yrkeshögskolepoäng, mål och innehåll

Gerontologi och geriatrik

50 yrkeshögskolepoäng

Kursens huvudsakliga innehåll

Kursen är en fördjupning av innehållet i ämnet inom gymnasieskolan. Den studerande lär sig utveckla och fördjupa sin förmåga att identifiera normala åldersförändringar och kunna särskilja dessa från åldrandets sjukdomar. Kursen tar upp omsorg och omvårdnad, rehabilitering, funktionsbevarande omsorg samt kosten, nutritionen och munhälsans betydelse vid vanliga sjukdomstillstånd hos äldre. Den studerande ska kunna identifiera och förmedla observationer av förändringar till det multiprofessionella teamet för att bidra till goda vårdstrategier. Den studerande får en kunskapsbas inom ämnet för att efter avslutad utbildning kunna handleda och vägleda studerande, kollegor, närstående och anhöriga inom omsorgs- och omvårdnadsuppgifter.

Kursens mål

Efter avslutad kurs ska den studerande ha:

- kunskaper om de vanligaste sjukdomstillstånden hos äldre,
- kunskaper om kost, nutrition och munhälsa hos äldre för att kunna identifiera och förebygga förändringar som kan påverka relaterade hälsotillstånd,
- kunskaper om funktionsbevarande individanpassad omvårdnad och omsorg samt rehabiliteringens betydelse för att behålla och utveckla den fysiska förmågan,
- färdigheter i att identifiera och analysera sociala, psykiska och fysiska förändringarna ur olika perspektiv hos den äldre som kan påverka det normala åldrandet,
- färdigheter i att utifrån den äldres individuella förutsättningar föreslå och vidta åtgärder för att kunna bevara en god hälsa och livskvalitet,
- färdigheter i att utifrån förändringar och symtom beträffande de vanligaste sjukdomstillstånden hos äldre medverka till individanpassade vårdstrategier,
- färdigheter i att verka för en individanpassad omsorg för ökad hälsa och goda livsvillkor utifrån ett professionellt och salutogent förhållningssätt,
- färdighet i att identifiera, bedöma, planera och utföra individanpassade vårdstrategier inom omvårdnads, omsorgs- och rehabiliteringsarbete tillsammans med ett multiprofessionellt team,
- färdigheter i att tolka och tillämpa författningar och rekommendationer om vårdhygien för att förebygga smitta, smittspridning och vårdrelaterade infektioner,
- kompetens att identifiera och särskilja förändringar till följd av ett normalt åldrande från sjukdomstillstånd samt tillsammans med ett multiprofessionellt team bidra till framtagandet av individanpassade vårdstrategier där förebyggande, behandlande och rehabiliterande omvårdnad och omsorgsinsatser ingår och

- kompetens att vägleda andra i arbetet med att identifiera, bedöma, planera och utföra individanpassade vårdstrategier inom omvårdnads- och omsorgsarbetet samt i arbetet med vårdhygien.

Äldrepsykiatri

55 yrkeshögskolepoäng

Kursens huvudsakliga innehåll

Kursen behandlar frisk och riskfaktorer för psykisk hälsa och ohälsa, missbruk, beroendeproblematik, olika sjukdomstillstånd, orsaker, komplexa omsorgs- och omvårdnadssituationer i samband med detta. Kursen behandlar vidare demenssjukdom och kognitiv svikt, olika sjukdomstillstånd utifrån ett medicinskt, psykologiskt och socialt perspektiv samt hur det påverkar den enskilde och närstående. Kursen tar även upp behandlingsmetoder utifrån nationella riktlinjer.

Kursens mål

Efter avslutad kurs ska den studerande ha:

- kunskaper om depression, psykos, suicid, ångest, beroende, vanliga pseudodiagnoser hos äldre så som depression vid demens eller omvänt förhållande, smärttillstånd vid egentlig ensamhet eller bristfällig kost samt symptom på hjärtbesvär vid egentlig ångest, samsjuklighet och feldiagnostiseringar inom dessa delar hos äldre och dess konsekvenser för individ, närstående och vården,
- kunskaper om frisk och riskfaktorer vid psykisk ohälsa och beroendeproblematik hos äldre avseende dess orsak och behandling, förebyggande åtgärder samt nutrition och läkemedelsanvändning vid dessa tillstånd,
- kunskaper om hjärnans fysiologi och förändringar vid demenssjukdom och kognitiv svikt,
- kunskaper i personcentrerad omvårdnad, anpassat bemötande och nollvision om tvång och begränsningsåtgärder vid demenssjukdom och kognitiv svikt samt konsekvenserna för individen och närstående vid dessa tillstånd,
- kunskaper om beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom och kognitiv svikt samt olika behandlingsmetoder, läkemedel, kost, nutrition och munhälsa vid dessa tillstånd,
- färdigheter i att använda situations- och individanpassade metoder utifrån nationella riktlinjer,
- färdigheter i att värdera, bedöma, bemöta, förebygga och tillämpa specialiserad omsorg- och omvårdnad genom att vara en del av det multiprofessionella teamet vid psykisk ohälsa samt beroendeproblematik,
- färdigheter i att bedöma, värdera och tillämpa specifik personcentrerad omvårdnad vid demenssjukdom och kognitiv svikt samt att kunna använda situations- och individanpassade metoder utifrån nationella riktlinjer genom att vara en del av det multiprofessionella teamet,
- färdigheter i att tillämpa specifik personcentrerad omvårdnad, genom att vara en del av det multiprofessionella teamet, till personer med beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom,

MYHFS 2022:4

- kompetens att självständigt planera för och utföra samt handleda vid komplexa omsorgs- och omvårdnadsuppgifter vid psykisk ohälsa och beroendeproblematik genom att vara en del av det multiprofessionella teamet,
- kompetens att självständigt ge samt handleda vid utförande av specifik personcentrerad omvårdnad vid demenssjukdom och kognitiv svikt samt kunna använda situations- och individanpassade metoder utifrån nationella riktlinjer och
- kompetenser att självständigt utföra samt vägleda och stödja kollegor vid specifik personcentrerad omvårdnad till personer med beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom.

Palliativ vård av äldre i livets slutskede

15 yrkeshögskolepoäng

Kursens huvudsakliga innehåll

Kursen behandlar hur det är att arbeta nära döende och deras anhöriga utifrån ett salutogent förhållningssätt och palliativ värdefilosofi inom vård och omsorg av äldre. Kursen tar även upp det svenska palliativregistret samt hur det används utifrån uppsatta riktlinjer och direktiv. Den studerande ges tillfälle att reflektera över det egna förhållningsättet till död och sorgearbete.

Kursens mål

Efter avslutad kurs ska den studerande ha:

- kunskaper om värdefilosofi, nationella riktlinjer och kvalitetsregister i samband med palliativ vård i livets slutskede,
- färdigheter att tillämpa värdefilosofi och kulturkompetens i samband med palliativ vård i livets slutskede,
- kompetens att utföra specialiserad omvårdnad utifrån nationella riktlinjer och kvalitetsregister vid livets slutskede och
- kompetens att självständigt vägleda och stödja kollegor i värdefilosofi och kulturkompetens vid palliativ vård i livets slutskede.

Pedagogiskt ledarskap, kvalitetsarbete och verksamhetsutveckling

25 yrkeshögskolepoäng

Kursens huvudsakliga innehåll

Kursen behandlar hur omsorgs- och omvårdnadsuppgifter dokumenteras och rapporteras inom vård och omsorg av äldre i enlighet med gällande författningar samt hur avvikelser förebyggs genom kontinuerliga riskbedömningar. Den studerande lär sig verksamhetsutveckling utifrån evidensbaserad praktik och att arbeta mot nationella kvalitetsregister. Vidare tar kursen upp pedagogiskt ledarskap, arbetsplatslärande, gruppprocesser samt metoder för handledning och reflektion.

Kursens mål

Efter avslutad kurs ska den studerande ha:

- kunskaper om kvalitetsarbete och nationella kvalitetsregister,
- kunskaper om metoder för verksamhetsutveckling och reflektion,

- kunskaper om pedagogiskt ledarskap, grupprocesser, kulturkompetens, arbetsplatslärande samt metoder för handledning och reflektion,
- kunskaper i dokumentation och genomförandeplaner inom vård och omsorg av äldre i relation till tillämpliga författningar,
- färdigheter i att arbeta målstyrt och systematiskt mot förekommande planer samt att använda sig av olika metoder för verksamhetsutveckling för att bidra till att säkerställa kvalitet i verksamheten,
- färdigheter i att tillämpa metoder för arbetsplatslärande, handledning, reflektion och förändringsarbete,
- färdigheter i att tillämpa ett pedagogiskt ledarskap och som bygger på social förmåga, kulturkompetens och kommunikation,
- kompetens att vägleda kollegor i dokumentation och genomförandeplaner utifrån lagar och riktlinjer,
- kompetens att självständigt och tillsammans med andra arbeta med systematisk utveckling av verksamheten för att säkerställa kvalitet och
- kompetens att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra och tillämpa metoder för arbetsplatslärande, handledning, reflektion, kulturkompetens och förändringsarbete.

Välfärdsteknik och hjälpmedel

15 yrkeshögskolepoäng

Kursens huvudsakliga innehåll

Kursen behandlar hur kvaliteten inom vård och omsorg kan höjas med stöd av digitala tjänster, välfärdsteknik och andra hjälpmedel. Utifrån ett personcentrerat förhållningssätt lär sig den studerande att forma insatser som utgår från individuella omvårdnadsbehov.

Kursens mål

Efter avslutad kurs ska den studerande ha:

- kunskaper om digitala tjänster, välfärdsteknik, hjälpmedel och säkerhetsförfattningar,
- färdigheter i att identifiera behov av, handleda vid användandet av och stödja införandet av digitala tjänster och välfärdsteknik inom vård och omsorg av äldre och
- kompetens att självständigt använda och tillsammans med andra identifiera behov av, handleda och stödja förändrade arbetssätt vid behandlingen och användningen av digitala tjänster, välfärdsteknik och hjälpmedel.

Lärande i arbete (LIA)

20 yrkeshögskolepoäng

Kursens huvudsakliga innehåll

Kursen behandlar arbetet som specialistundersköterska inom vård och omsorg av äldre samt ger den studerande tillfälle att utifrån innehållet i de teoretiska kurserna reflektera över och analysera arbetet. Kursen ska även behandla verksamhetsutveckling och handledning samt etiska frågeställningar som en undersköterska kan ställas inför inom arbete med vård och omsorg av äldre. Om tillfälle ges ska den studerande träna på att tolka symptom på de vanligas-

te geriatriska sjukdomstillstånden och biverkningar av de vanligaste läkemedlen samt kunna skilja dessa från tillstånd till följd av ett normalt åldrande, de vanligaste demenssjukdomarna, psykiska sjukdomarna och eventuella missbruksproblemen inom vård och omsorg av äldre, de vanligaste demenssjukdomarna, psykiska sjukdomarna och eventuella missbruksproblemen inom vård och omsorg av äldre samt symptom på att en äldre människa är i livets slutskede och behov av lindring av smärta eller ångest i denna situation.

Kursens mål

Efter avslutad kurs ska den studerande ha:

- kompetens att bedöma, planera, utföra och dokumentera kvalificerade omsorgs- och omvårdnadsuppgifter inom vård och omsorg av äldre,
- kompetens att arbeta för kvalitetshöjande insatser i verksamheten,
- kompetens att kommunicera med och bemöta äldre på ett individanpassat sätt utifrån dennes diagnoser och förutsättningar och med rådande värdegrunder som utgångspunkt,
- kompetens att hantera de vanligast förekommande hjälpmedlen, digitala tjänsterna och välfärdsteknologin inom vård och omsorg av äldre och
- kompetens att sköta dokumentationen kring verksamheten och de äldre inom vård och omsorg av äldre.

Examensarbete

20 yrkeshögskolepoäng

Kursens huvudsakliga innehåll

Kursen behandlar en fördjupning av innehållet i ett arbetsområde med anknytning till någon av kurserna.

Kursens mål

Efter avslutad kurs ska den studerande ha:

- färdigheter i att presentera en sammanfattning av examensarbetet på engelska i skrift och tal,
- kompetens för att sammanställa, värdera och använda relevanta källor och tidigare resultat samt slutföra ett avgränsat projekt och
- kompetens att självständigt tillägna sig ytterligare kunskaper och färdigheter för kontinuerligt lärande och professionell utveckling inom arbetsområdet.